

برتری در جنگ «داده‌ها و اراده‌ها» با جهاد تبیین و سواد رسانه

ره‌نگاران/ در دنیایی که با حجم انبوهی از داده‌ها و اطلاعات سره و ناسره مواجهیم و از سوی دیگر دشمن با رسانه‌های پروپاگاندا، سعی در تسخیر اراده‌ها دارد، تنها راه نجات در این جنگ داده‌ها و اراده‌ها، جهاد تبیین همراه با سواد رسانه است.

به گزارش [پایگاه اطلاع‌رسانی ره‌نگاران](#)-بهرام قربانپور: در عصر حاضر، جهان با انفجار اطلاعات مواجه است و هر روز حجم عظیمی از اخبار، تحلیل‌ها و محتوای رسانه‌ای از طریق شبکه‌های اجتماعی، سایت‌ها و رسانه‌های مختلف به مخاطبان منتقل می‌شود. این تحول بزرگ ارتباطی، در عین حال که فرصت‌های بی‌سابقه‌ای برای دسترسی به دانش و آگاهی فراهم کرده است، چالش‌های جدی نیز ایجاد کرده است. یکی از مهم‌ترین این چالش‌ها، تمایز میان اطلاعات واقعی و جعلی، تحلیل‌های درست و نادرست و پیام‌های هدفمند و تبلیغاتی است. امروزه بسیاری از افراد در مواجهه با اخبار و محتوای رسانه‌ای، به دلیل نبود آگاهی کافی و مهارت‌های تحلیل اطلاعات، ممکن است دچار سردرگمی شوند و حتی به گسترش شایعات و تحریف‌ها کمک کنند.

در چنین شرایطی، دو مفهوم کلیدی و مکمل، یعنی جهاد تبیین و سواد رسانه‌ای اهمیت ویژه‌ای پیدا می‌کنند. جهاد تبیین به معنای تلاش مستمر و هدفمند برای روشنگری، تبیین حقیقت و مقابله با شایعات و تحریف‌های رسانه‌ای است. این مفهوم، فراتر از اطلاع‌رسانی ساده است و شامل ارائه واقعیت‌ها با صداقت، شفافیت و انصاف، هدایت افکار عمومی به سمت درک درست مسائل و مقابله با جریان‌های تبلیغاتی و تحریف‌کننده است. جهاد تبیین یک مسئولیت اجتماعی و فرهنگی است که نه تنها فعالان رسانه‌ای، بلکه هر فردی در جامعه می‌تواند در آن نقش‌آفرین باشد.

اما انجام مؤثر جهاد تبیین بدون سواد رسانه‌ای تقریباً غیرممکن است. سواد رسانه‌ای توانایی تحلیل، ارزیابی و استفاده درست از رسانه‌ها و محتوای اطلاعاتی است. فردی که دارای سواد رسانه‌ای باشد، قادر است اخبار صحیح را از جعلی تشخیص دهد، پیام‌های هدفمند

تبلیغاتی را تحلیل کند و از انتشار اطلاعات نادرست جلوگیری کند. به همین دلیل، جهاد تبیین و سواد رسانه‌ای دو بال مکمل یکدیگرند؛ هر فعالیت روشنگرانه‌ای بدون مهارت تحلیل رسانه‌ای ناقص است و هر مهارت رسانه‌ای بدون هدف روشنگری، ارزش عملی ندارد.

امروز، در شرایطی که دشمنان با استفاده از جنگ رسانه‌ای و روانی تلاش می‌کنند افکار عمومی را تحت تأثیر قرار دهند، آگاهی‌بخشی و روشنگری با استفاده از مهارت‌های سواد رسانه‌ای یک ضرورت ملی و دینی محسوب می‌شود. تولید محتوای صحیح، مقابله با شایعات، آموزش عمومی و تقویت توانایی مردم در تحلیل پیام‌های رسانه‌ای نه تنها جامعه را از آسیب‌های اطلاعات نادرست مصون می‌کند، بلکه زمینه‌ساز پیشرفت فرهنگی، اجتماعی و حتی اقتصادی می‌شود.

در این گزارش تلاش شده در گفتگو با مجید سمیعی یکی از فعالین رسانه‌ای گیلان به بررسی اهمیت جهاد تبیین و نقش سواد رسانه‌ای در دنیای داده‌ها و جنگ اراده‌ها بپردازیم.

با توجه به شرایط کنونی و حجم بالای اطلاعاتی که مردم روزانه با آن مواجه هستند، اهمیت جهاد تبیین را چگونه می‌بینید؟

واقعیت این است که در عصر امروز، جهاد تبیین یکی از ضرورت‌های حیاتی فرهنگی و اجتماعی است. رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی ابزارهایی قدرتمند برای انتشار اطلاعات‌اند و اگر این ابزارها درست مدیریت نشوند، شایعات و اطلاعات نادرست می‌توانند با سرعت زیاد منتشر شوند. جهاد تبیین در این فضا به معنای روشنگری دقیق، ارائه واقعیت‌ها و هدایت افکار عمومی به سمت درک صحیح مسائل است. این مفهوم تنها اطلاع‌رسانی نیست؛ بلکه یک مسئولیت اجتماعی و فرهنگی است که هر فعال رسانه‌ای و هر شهروند آگاه می‌تواند در آن نقش داشته باشد.

به نظر شما سواد رسانه‌ای چه نقشی در جهاد تبیین دارد

سواد رسانه‌ای، ستون اصلی جهاد تبیین است. بدون توانایی تحلیل و ارزیابی درست اطلاعات، حتی نیت درست هم می‌تواند باعث انتشار اخبار نادرست شود. سواد رسانه‌ای یعنی توانایی تشخیص حقایق از جعلیات، تحلیل پیام‌های تبلیغاتی و هدفمند و استفاده مسئولانه از رسانه‌ها. یک فرد با سواد رسانه‌ای می‌تواند محتوای منتشرشده در شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌ها را بررسی کند و تنها اطلاعات معتبر و مفید را به دیگران منتقل کند. در واقع، جهاد تبیین زمانی مؤثر است که با

مهارت‌های سواد رسانه‌ای همراه باشد.

چه نمونه‌های عملی از این ارتباط می‌توانید مثال بزنید؟

در عمل، این ارتباط به شکل‌های مختلفی نمود پیدا می‌کند. برای مثال، مقابله با شایعات و اخبار جعلی در شبکه‌های اجتماعی، تولید محتوای آموزشی و اطلاع‌رسانی دقیق درباره مسائل اجتماعی، فرهنگی و سیاسی، و همچنین آگاه‌سازی عمومی برای تحلیل پیام‌ها و پرهیز از گمراهی.

هر فردی که محتوای درست و مستند منتشر کند، به نوعی در مسیر جهاد تبیین فعالیت کرده و نقش خود را در حفظ سلامت اطلاع‌رسانی ایفا کرده است.

آیا می‌توان گفت جامعه‌ای که سواد رسانه‌ای بالایی دارد، در برابر جنگ نرم مقاوم است؟

قطعاً. جامعه‌ای که افراد آن مهارت‌های تحلیل رسانه‌ای را فرا گرفته باشند و فعالانه در مسیر جهاد تبیین حضور داشته باشند، نه تنها از تهاجمات رسانه‌ای و روانی دشمنان مصون می‌ماند، بلکه قادر است از ظرفیت‌های اطلاع‌رسانی برای پیشرفت فرهنگی و اجتماعی استفاده کند. مردم در چنین جامعه‌ای تصمیمات آگاهانه می‌گیرند و واقعیت‌ها را به دیگران منتقل می‌کنند، بدون آن که دچار گمراهی یا شایعه‌پراکنی شوند.

پیام شما به فعالان رسانه‌ای و مردم چیست؟

جهاد تبیین و سواد رسانه‌ای وظیفه‌ای ملی و دینی است. آموزش و تقویت مهارت‌های تحلیل محتوا، افزایش آگاهی عمومی درباره منابع معتبر و شیوه‌های تشخیص اخبار صحیح، سرمایه‌ای فرهنگی برای جامعه محسوب می‌شود. هر تلاش رسانه‌ای یا فرهنگی بدون درک صحیح این دو مفهوم ناقص است و نمی‌تواند اثرگذاری واقعی داشته باشد. بنابراین، همه ما باید با مسئولیت و دقت در مسیر روشنگری حرکت کنیم و از ابزار رسانه‌ای برای نشر حقایق بهره ببریم.